

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. IV. Animi hac gemina documenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Tom cap. 4. v. 7. Ps. 49. v. 12. Sicut, cum diceret Samaritidi, *Da mihi bibere. Psaltes* A quidem repræsentans Deum, *Si esuriero, inquit, non dicam tibi, meus est enim orbis terra, & plenitudo ejus.* Quis enim verò metuebat hujus supplicii, ut Dei Filius cruciaretur extremâ siti? Deus olim ab Hebræâ plebe argentum, æs, aurum, & purpuram, in tabernaculi usum, ab Abrahamo filium, stipem sanè largam petiit; hodie, eheu! mendicavit aquam, & nemo ei dabat. Acetum quidem portectum est, sed in ludibrium & tormentum, unde potius crederet sitis quàm extingueretur; acetum enim exsiccat.

Acetum accedente hyssopo & spongiâ Christo datum et eo vita protollere- tur. Sed unde tam promptè acetum, spongiam, hyssopum protulerunt? Romano ritu hæc in promptu erant ad hoc supplicii genus, non ut daretur patibulatis bibendum, sed ut iis protolleretur eo vita; dum exhaustissent quod deberent pœnæ; nam ossa vespere frangebantur. In eam rem acetum naribus admotum recreat semianimes, & sanguinem sistit, præcipuè hyssopo accedente ac spongiâ. Sic ergo rei dum figerentur cruci, vel ob dolorem vel mortis metum animo linquerentur, mox acetum reficiebantur; aut nimio sanguine manarent, comprimendo illi acetum admovebatur spongiâ. Crux tam lenta quàm acerba mors. Ut ergo durarent rei, his rigidioribus opus erat fomentis.

Baron. tom. 3. ad an. 34. Testatur Cæsar Baronius, hanc ipsam spongiam hodieque in Laterano Romæ servari sanguinolento colore tinctam, quod & alii testes oculati asserunt. Hæc ergo spongia vulneribus applicari solita, Christo sitiienti pro cyatho portecta. Hæc, regium illud est poculum, hoc nectar illud suavissimum, acetum & spongia, cruore utraque infecta.

S. III. E siti hac gemina documenta.

Pius II. Pontifex Maximus contractâ ex itinere siti, lac camellâ lignea, sed prorsus immundâ propinatam à pastore, non recusavit bibere, partim ridentibus partim indignantibus palatinis comitibus. Quibus Pater reverâ Pius, Et hoc mihi, ajebar, dulcius est quàm Artaxerxis poculum: qui siti, crystallino non eget. Dum acetum, potus miserabilis porrigeretur Christo, flebant aliqui, sed pauci, plurimi ridebant, sed Servatori hæc mordax vappa magis sapuit, quàm sicera lectissima, Apianum nobilissimum, idque amore nostri. Cur igitur non & nos amore ipsius amariotes hos calices perhaurimus? Prior bibit Christus & propinavit: non respondebimus? Aut bibendum hic aut abeundum. Nec enim habebit partem cum Christo, qui bibere recusârit hunc calicem Christi. Bibe, mi homo, bibe, bibe; & patere quod te Dominus tuus vult pati, quòdque prior ipse passus est. Hic duo quædam observanda sedulo.

I. Animus hominum ingratiissimus. Israël's populus omnium gratiarum immemor, pro aquâ è rupe fusâ, pro annonâ nubibus delapsâ, pro copiosissimis cornu-cum nimbis, vinum myrrhatum, fel, acetum rependit suo Conditori. Quod ingrati animi crimen derestatus Hieremias, Ego, inquit, plantavi te vineam electam, omne semen verum. Quomodo ergo conversa es mihi in pravam vineam alienam? Idem exprobrans Isaias, Vineam facta est, inquit, dilecto meo in cornu silio olei. Et sepivit eam, & lapides elegit ex illâ, & plantavit eam electam, & edificavit turrim in medio ejus, & torcular extruxit in eâ; & expectavit ut faceret uvas, & fecit labruscas. Ita reverâ Deus cum quovis hominum agit, eum ut vineam colit, innumeris eum beneficiis sibi devincit; hinc ab eo jure fructus exigit. Quid vinea tam operosè culta fructuum reddit? Tot malas, tot pessimas cogitationes, tot improbos sermones, tot perverfas actiones, meras pœne labruscas, hunc acidissimum potum cruenta offert spongia, cor immundum, appetens vindictæ, invidum. In hos Prophetæ clamant: *Va qui potum dat amico suo, mittens seipsum.* Hæc accepti beneficii turpissima est oblivio.

Habac. c. 2. v. 15.

In hac siti duo observanda. I. Animus hominum ingratiissimus. Hier. cap. 2. v. 21. Isa. cap. 5. v. 1. & 2.

II. Summa Christi patientia. Nemini preceatur male, neminem diris devovet ob immisericordiam tam barbaram, quæ extremè sitiienti denegavit vel frigidam. Servator suum nobis sudorem, suum sanguinem, suas lacrymas, imò & aquam à suo pectore promanare iussit, & ipse siti moritur.

C. Marius cum castra eo loci posuisset, ut aquationem haberet difficillimam, exercitu jam plurimum sitiente, in concionem progressus, *A vobis hodie, commilitones, inquit, emendus est potus, aut vestro, aut hostili sanguine.* Oratione animatos in aciem eduxit. Mariani fortiter rem egerunt, & magnam ediderunt stragem hostium, sic aquam emerunt, sed hostis sanguine. Dux noster Christus, ut aquam vivam in cælo hauriendam nobis emeret, ipse siti perit, & aquam illam suo emit sanguine.

S. IV. Animi sitis in Christo quantâ?

Darius Persarum rex ab Alexandro Macedone victus ingenti prælio ex acie fugit vulneratus; sed ab Alexandri copiis in ipsâ fugâ deprehensus est. Rex miser, imò jam exutus regno, & proximo morti, hoc unum supremi beneficii loco petiit, posse sitim potu obvio levare. Porrecta est frigida. Eâ hausit. Polystratum Alexandri militem, qui aquam porrexerat, humanissimè affatus, Hic mihi, ajebar, omnis meæ felicitatis terminus est. In eum me redegit ordinem fortuna, ut nec istud quidem beneficii possim rependere. Rependet alius. Alexander Rex qui matrem, conjugem, liberos meos tam amicè habet, hoc apud te non expunget. In eam rem dextram hanc porrigo, te interprete, quid ego velim posse, non possim. Sic dextrâ Polystrati apprehensâ decessit vitâ, Codris omnibus & Iris pauperior, Rex quondam opulentissimus.

Rex Angelorum Christus Joanni ac Matri velut eminus dextram porrigens supremum dixit vale. Deinde doloribus omnibus patientissimo silentio suppressis, se siti arere non dissimulans exclamavit, *Sitio.* Crudelis & horrenda fuerit hæc sitis necesse est. Sed ea certè non solum macerabat corpus, sed & animum fatigabat. Quod Hostiensis Episcopus Drogo admiratus, *O Domine, ait, quid sitis? Ergone plus cruciatur siti quàm crux? De crucis filis, & de siti clamas, Sitio. Quid obsecro? Vestram sitio fidem, vestram salutem, vestrum gaudium. Plus animarum interitus, quàm mei me cruciatus torquent.* Quod Augustinus paucis complexus, *Quid esurivit, quid sitivit Christus, inquit, nisi bona opera nostra? Sitio, dixit, quamvis illi non habuerint quod sitiebat, ipso enim ille sitiebat: At illi acetum dederunt, non vinum novum, quo implentur utres novi; sed vinum & malum vetus. Dicitur enim vinum veteres, veteres homines.*

Si Christum interrogemus ab ipso vivendi exordio: Cur, bone Jesu, hominem induisti, cur natus, cur in præcepti positus, cur circumcisus es? cur Ægyptum fugâ petisti, cur concionatus, cur famem sitimque passus, cur peregrinatus es? Ad omnem hanc quæstionem responderet: *Sitio, sitio, sitio.* Si rogemus ulterius. Cur autem te comprehendi ac ligari, cur flagellis tam atrociter cædi, cur veptibus tam immaniter compungi, cur in trabem clavis suffigi voluisti? Sitio, diceret, sitio, sitio saltem vestram. Sitis mea, salus vestra, redemptio vestra, fides & gaudium vestrum. Ita non sibi, sed nobis omnibus sitivit.

Rudolphus I. Imperator, cum in Bohemiæ Regem Ottacarum rebellem arma moveret, exercitus Imperatoris summa aquæ penuriâ laborabat, ipse etiam Imperator tolerare sitim discebat. Inter hæc eminus conspicitur homo paganus, qui messoribus potum ferebat. In hanc prædam non tantùm oculi plurimorum, sed & avidæ manus ibant. Abreptus est homo unâ cum lagenâ. Hanc Imperatori offerebant, quam tulisset bona fortuna compescendâ siti. At optimus Imperator non Reges tantùm sed seipsum doctus vincere, mox homini lagenam

ni lagenam neminis ore libatam reddi iubens. Ego quidem, aiebat, exercitui meo, non mihi stiebam. Ita verissimè Christus non sibi, sed humanæ genti stiebat, nos ab interitu servatos cupiebat.

§. V. Christus moriturus sitiens cervo collatus.

Canit Rex David: Quomodo desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima ad te Deus. Mirari quis non immeritò possit, cur Christus in divinis libris sæpius conferatur cervo. Causarum aliquot eruiamus.

I. Cervus capitalis hostis colubrorum & serpentium. Ubi ubi occasio pugnae, digladiantur inter se. Cervus serpentes è cavernis suis vel halitu educit, & interficit. Hinc cervo venena glutientis sitis maxima. Christus cum antiquo pugnans serpente, delictorum nostrorum virus attraxit: Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Hinc sitis tam acerba.

II. Cervus sagitta læsus, dum potest currit, tamquam fugâ & cursu exculsus sagittam, hinc accendit sitim. Christus amoris telo faucibus, non solum pro universis simul hominibus, sed pro singulis scortim pari paratissimus fuit, à parte quodammodo inhibendus. Immensum telum amoris illum impulit ad cursum è celo in terram conficiendum. A summo calo egresso ejus ad curvandam viam, & occursum ejus usque ad summum ejus. Quid miramur maximam sitim post tam ingentem cursum?

III. Cervus quandoque altiusculam sepem transmisit, sicut salu, seipsum miserè configit palo. Christus in horto sepe præaltam è mero dumeto textam vidit & cohortuit. Nam parere capit, raderet, & mœstus esse. Jamque transire cupiens, Pater, inquit, si possibile est, transeat à me calix iste, transeat, transeat. Moliebatur saltum. Quippe viderat sibi præsentia flagella, orbiculare vepretum, trabales clavos, execrandam crucem, doloribus & opprobriis plenissimam. Ah quam acuta, quam alta, quam horrenda seps! Sponsa quasi prælagius, & ideo mœnens, Fuge, inquit, dilectè mi, & assimulare capere humilique cervorum super montes aromatum. Malè meruebat scilicet

cervorum super montes aromatum. Malè meruebat scilicet sponia, ne in monte Golgothæo suis sibi reperetur sponsus. Hoc certè loco nobilissimus ille cervus in sepe ex cellam sese inde horribili crucis palo infixit. Ego pono animam meam, inquit, ut erum, samam eam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à seipso.

IV. Spiritus divinus, scriba est non tantum velociter scribens, sed planè admirandus, qui literulâ unâ, apice vel unico complura claudit mysteria. Psalmus vigesimus primus de Christi cruciatus conscriptus est totus. Inscriptio hujus Psalmi: Pro susceptione matutinâ. Hebrææ vocis origine spectatâ, inscriptionem hanc habemus: Pro cervâ matutinâ. Ita Basilii, Hieronymus, Bellarminus nos erudiunt. Rectè Cervâ, quia pati maximè ad carnem Christi pertinebat. Quod Petrus asserens, Christo igitur, inquit, in carne passus, & vos eadem cogitatione armamini. Hæc cervâ, Christi caro, fixa patibulo avernalem aspitem triumphavit. Hinc illud triumphale carmen pro cervâ sitiente ac moriente, quæ matutinis horis ad vitam rediit. Hinc cervâ matutina dicitur.

§. VI. Christi sitiens duplex potus, sed miserissimus.

Cum illud roboris prodigium Samson mille Philisthæos asini mandibula in unum velut acervum jugulasset, horrendum sitiens clamavit ad Dominum: Tu dedisti in manu servi tui salutem hanc maximam atque victoriam: & en sitim morior. Aperuit itaque Dominus molarem dentem in mandibulâ asini, & egressa sunt ex eo aquæ. Quibus haustu refocillavit spiritum, & vires recepit. Christus crucifixus omnes Acherontis exercitus profligavit. Victoria & salus maxima. Interim clamabat victor: En sitim morior. Ah, mi Deus, liceat nobis ad modulum humanum loqui, quomodo hæc res Angelos præterit? quomodo

A huic occasione desuerunt? quomodo Christum extremè sitientem neglexerunt? Danielem in lectum cavo necari fame non permiserunt: nonnam ei per Abacuc abundè ministrarunt; Elia famem & sitim cibo & potu crederunt. Sed & Christi esuritionem post quadragintadiale jejunium obsequiis suis levârunt; at verò sitim in erace vehementissimam nec aquæ quidem caliculo sedârunt. Fel in escam, acetum in potum offertur: Angeli silent & dissimulant.

Cacodæmon admiranda duo celebravit convivium. Primum in paradiso, ubi mera eaque pretiosa, sed furtiva poma appotuit. Hujus convivii sumptus neculum ad ultimum allem perfolvimus: ex gre alieno adhuc laboramus. Altero convivio diabolus meros lapides apposuit, & convivam Dei Filium, quem non noverat, invitavit, & ad alacriter edendum familiari sermone animavit. Judæi faxeo illo longè funestius truxerunt convivium, fel pro edulio, acetum pro vino Domitico apposuerunt. Bis, ut diximus, accepit Christus potum in supplicii clivo. Primum, antequam in crucem suffusus, vinum myrtharum, seu acetum felle mixtum. Moris erat, uti est hodièque, reis ad supplicii locum perductis vinum generosius offerre, ut mortem & minus considerarent, & facilius tolerarent. Judæi, eâ quidem specie quâ morem retinerent, re autem verâ, ut Christo rursus illuderent, pro vino vappam evanidam, mucidam, felleam attulerunt. Nam ex contumeliâ, ut Chrysostomus ait, fel desiccatum panis loco vappæ intriverunt, non pectori roborando, sed gutturi discruciendo, quem solum hæc tenus non leserant. Ne quæ ergo pars corporis à cruciatu foret libera, & ne quid ipsi ludibriorum omitterent, hoc genus potionis tam abominandæ excogitarunt. Consentaneum fel ita Christo præbitum, ut esset cibus simul & potus, quamquam magis fuerit potus quàm cibus. Euthymius dilucide, Arbutor, inquit, fragmenta aridi fellis in aceto emollita fuisse, ut acetum quidem loco vini esset, illa verò fragmenta pro buccellâ panis. Et præcipue sanè potum dederunt, consecutivè etiam cibum. His enim qui animo desituntur, vinum præbere solemus injecto pane, ut primum bibentes, postmodum etiam possint edere. Hunc autem potum felleum libare Christus voluit, potatè reculavit, non tamen hostium barbarie, nec potius amaritie offensus, quàm ut ostenderet, se placidè Patris arbitrio ad mortem progredi, non autem doloris impatientiâ præcipitem ferri, nec ultro tibi mala & necem accelerare.

Primum igitur Christi potus ad crucem, acetum fuit myrtharum, felleum. Alter acetum purum, non ad sitim extinguendam, sed ad irisionem augendam. Quod aperte testatur Lucas, illudebant autem ei & milites, inquit, accedentes, & acetum offerentes ei, dicentes: Si tu es Rex Judæorum, salvum te fac. Quod asserens Victor beati Marci Græcus interpret, Et hoc quoque, ait, quoddam spongiam aceto plenam ori illius admovebant, insana absurdæq; illusionis opus erat. Cyrillus hæc confirmandus, Illi aded longe, inquit, ab omni humanitate aberant, ut pro juvenante potu atque jucundo, nocentem & acerbum attulerint, & humanitatem, quâ moveri videbantur, in impietatem converterent. Tam iste igitur, quàm prior crudelis potus Adami protoplasti gulam expiavit. Ita cenare voluit Christus ad pessimum illud in paradiso jenaculam hospiti solvebam.

Hic quisvis suam ipse conscientiam interroget, quem modum in cibo potuque sumendo teneat, num temperantia ac sobrietatis metas non transiliat, num fellis & acceti memor subinde gulam frenet, an verò potius omnes illi habenas laxet, nec genium re ullâ fraudet. Itaque secum ipse constituat, quam hæc in re deinceps legem velit servare. Heu quàm nullam pro Christo, pro nobis sitim ferimus! Quoties mensam & pocula non plures tantum horas, sed in alterum sæpe solem producimus? quoties exultante verecundiâ verbis & factis pudendis, linguâ & manibus propudiosis, omnem pudorem inter

Diabolus duo celebravit convivium: Primum in paradiso Alterum in deseco.

Christus in supplicii clivo bis potum accepit.

Euthymius in cap. 27. Matih.

Luc. cap. 23. v. 37.

Hoc dupli potus Christus Adami gulam expiavit.

A cenâ sumitur.

Vertical marginal notes on the left side of the page, including references to various biblical and classical sources.

Large handwritten notes in the right margin, written in a cursive script, likely added by a reader or scholar.